

DE ZEUMER

Heemkunde Vereniging

1989-4

**MAAS
EN
SWALMDAL**

Beesel/Reuver/Belfeld/Swalmen

Postbus 4643
5953 ZG Reuver

Inhoud

blz. 61 INHOUD

blz. 62 VAN DE REDACTIE

blz. 63 PROGRAMMA

HEEMKUNDIG ALLERLEI

blz. 64 Nieuwe aanwinsten van de
bibliotheek.

HISTORIE

blz. 67 St. Dionysius.

blz. 68 Glas in lood ramen van Prof. Hubert
Levigne.

GENEALOGIE

blz. 70 Enkele pastoors en kapelaans van
Beesel (5).

ARCHEOLOGIE

blz. 75 Archeologisch onderzoek boerderij
de "Maasbongerd" (gemeente Haelen)

blz. 79 Enkele vondstmeldingen.

Van de redactie

In de vorige editie van "de Zeumer" hebben we een oproep gedaan om nieuwe redactieleden te krijgen. Hierop hebben we echter geen reacties gehad. We zoeken dus nog steeds naar nieuwe mensen die we door persoonlijke benadering hopen te vinden.

Verder hebben we in het vorige nummer beloofd deze keer meer te zullen vertellen over de stand van zaken met betrekking tot een mogelijke fusie met de Milieu en Heemkunde Vereniging Swalmen.

Het ziet er naar uit dat deze fusie niet doorgaat.

In onze editie van 1989-2 van "de Zeumer" waren we hierover nog zeer optimistisch en er werd een streefdatum genoemd van 1 jan. 1990. Als dit gelukt was, dan was deze nu voor u liggende editie 1989-4 de laatste uitgave van "de Zeumer" geweest. Er zou dan één verenigingsblad van de nieuw gevormde vereniging worden uitgegeven naast het jaarboek.

Het bestuur van onze vereniging zal met een officieel bericht uitleg omtrent deze ontwikkelingen moeten geven aan de leden.

We wachten dit af en houden u op de hoogte.

Hoe "de Zeumer" er in 1990 zal gaan uitzien hangt af van de betrokkenheid van onze leden. De vorige keer hebben wij de mogelijkheid geopperd dat er slechts 2 i.p.v. 4 edities zullen verschijnen.

We weten het nog niet precies.

We wensen U wel reeds een voorspoedig 1990.

Programma

Jaarprogramma 1990 Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal

- 8 Jan. Lezing genealogie door dhr. M. Smeets van de kring Midden- en Noord Limburg van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Na afloop mogelijkheid tot het uitwisselen van gegevens.
- Febr. Geen aktiviteit wegens karnaval
- 20 Maart Jaarvergadering met na afloop heemkundekwis
- 29 April Excursie naar kasteel Montfort en museum St. Odiliënberg
- Mei Presentatie jaarboek 1989
- Juni Busexcursie naar Echternacht en Vianden
- Juli/aug. Geen aktiviteit wegens vakanties
- Sept. Open monumentendag met onthulling ANWB-bord Ronckenstein
- Okt. Herfstwandeling samen met het I.V.N.
- Nov. Expositie in het kader van het tien-jarig bestaan
- Nov. Lezing J. Ickenroth over vervoer in Reuver e.o. in het kader van bovenstaande expositie
- Dec. Informatie-avond en boekenmarkt

Behalve bovenstaande aktiviteiten wordt er weer een cursus heemkunde in het verenigingslokaal gegeven. Deze krijgt een geheel nieuwe opzet. Zo worden er meer specifieke heemkundige onderwerpen aangesneden, die voor het beoefenen van de heemkunde fundamenteel zijn. De nieuwe cursus zal geen 5 lessen meer omvatten, maar 16 lessen gespreid over 2 jaar. Hierin komt dan de meeste aspecten van de heemkunde aan de orde.

Heemkundig allerlei

NIEUWE AANWINSTEN VAN DE BIBLIOTHEEK

ROERSTREEK '69, '70, '71, '73, '74

Met deze 5 jaarboeken is de serie jaardelen van de heemkunde ver. Roerstreek compleet.

GELDRISCHER HEIMATKALENDER 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989.

Zeven jaarboeken van de historische vereniging voor Geldern en omstreken.

VOLKSKUNDIG BOEKET.

Uitgave bij gelegenheid van de officiële openstelling van kasteel Limbricht op 14 december 1986.

Limbricht, Limburgs Volkskundig Centrum, 1986

GEBRUIKSEMAIL

Tentoonstellingsgids naar aanleiding van de tentoonstelling van 3 juni tot 11 september 1988 in het Volkskundig Centrum te Limbricht.

Limbricht, Limburgs Volkskundig Centrum, 1988

VOLKSKUNDIGE "CURIOSA" UIT LIMBURGSE MUSEA.

Tentoonstellingsgids naar aanleiding van de tentoonstelling van 30 sept. t/m 27 nov. 1988.

Limbricht, Limburgs Volkskundig Centrum, 1988

HET KERSTGEBEUREN IN PRENT EN BEELD.

Tentoonstellingsgids van de verzameling Alfons Claes, te zien in Limbricht van 9 dec. 1988 t/m 15 jan. 1989.

Limbricht, Limburgs Volkskundig Centrum, 1989

LIMBURGSE VOLKSVERHALEN IN WOORD EN BEELD.

(E. Tielemans)

Tentoonstellingsgids van de tentoonstelling
in Limbricht van 27 jan. t/m 5 maart 1989

Limbricht, Limburgs Volkskundig Centrum, 1989

LIMBRICHT (John van Zuijlen).

Uitgave naar aanleiding van de restauratie
van kasteel Limbricht.

Utrecht, Matrijs kijkgids.

DE ZINKWITSTAKING 1929.

Leven en strijd van de arbeiders/sters in het
Maastricht van de jaren twintig.

Maastricht, Werkgroep geschiedenis arbei-
dersbeweging, 1979.

EENHEID EN SCHEIDING VAN DE BEIDE LIMBURGEN.

Verslagbundel van het op 26 mei 1989 te Alden
Biesen gehouden congres bij gelegenheid van
de herdenking 150 jaar beide Limburgen.

Maastricht, Eisma, 1989.

ECHT VERTELT.....ECHT VERTELD.

Een volksverhaalonderzoek.

Limbricht, Limburgs Volkskundig Centrum, 1987

Met geluidscassette.

BOKRIJK, ZIN EN ZIJN.

Jozef Weyns. Beschrijvingen van het open-
luchtmuseum Bokrijk.

Tielt, Lannoo, 1970.

HORNE, HORN, HÄÖR

Jac Wijnands en Piet Spee.

Horn, Wijnands, 1989.

ARCHEOLOGIE NR. 1 1989.

Voortzetting van de reeks "Archeologische
berichten", nu in jaarboekvorm.

Duizel, Stichting archeologie, 1989.

SWALMENS LIEDERTAFEL 1889-1989.

Uitgave naar aanleiding van het jubileum van deze zangvereniging.

Swalmen, Swalmens Liedertafel, 1989.

VAN WINGEWESTEN TOT MIDDENGEBIED.

Een studie van het middengebied van de Benelux waartoe ook de beide Limburgen behoren.

Den Haag, Ruimtelijke ordening, 1963.

DE BOER ALS GASTHEER.

Een verkenning van het toerisme voor de boeren in het recreatiegebied van Zuid-Limburg.

Maastricht, Provinciale Planologische dienst in Limburg, 1967.

DE MIGRATIE IN LIMBURG.

Maastricht, Provinciale Planologische dienst in Limburg, 1967.

KLEINE DORPEN IN LIMBURG.

Een verkennende studie inzake de sociale leefbaarheidsproblematiek van het landelijk gebied in Limburg.

Maastricht, Provinciale Planologische dienst in Limburg, 1966.

Twan Ernst.

Historie

ST. DIONYSIUS

De patroonheilige van het Asseltse kerkje is St. Dionysius. De heilige wiens feestdag valt op 9 oktober, is in Frankrijk beter bekend onder de naam St. Denis.

In het midden van de 3de eeuw na Chr. werd hij door de toenmalige paus met zes andere bisschoppen van Rome naar Gallië gezonden om er de verstrooide christenen te verzamelen en kerken te bouwen. Na in Parijs een bisdom gesticht te hebben werd hij hiervan ook de eerste bisschop. Omstreeks 285 na Chr. Stierf hij met zijn gezellen Rusticus en Eleutherius de marteldood. Volgens de legende nam hij na de onthoofding zijn afgeslagen hoofd in de handen. Van de plaats der terechtstelling -de Montmartre- wandelde hij ermee naar de plek, waar hij begraven wilde worden. Hier werd in 469 door de H.Genoveva een grafkapel gebouwd. Bij zijn graf gebeurden vele wonderen, en van heinde en verre kwamen de pelgrims om zijn voorspraak bij God af te smeken.

In de 7de eeuw bouwde koning Dagobert er de beroemde abdij St. Denis, waar zijn gebeente evenals dat van zijn gezellen in kostbare zilveren schrijnen werd neergelegd.

Geheel Frankrijk beschouwde hem als zijn patroon en 40 plaatsen werden naar hem genoemd. De abdij werd zelfs de geliefkoosde begraafplaats der leden van de Franse koningshuizen en in de loop der tijden werden er 25 koningen, 10 koninginnen en 84 prinsen en prinsessen bijgezet.

Eigenaardig is de wijze, waarop de H. Dionysius gewoonlijk wordt voorgesteld. Hij is gekleed als bisschop; doch draagt het afgeslagen hoofd in zijn handen. Het is echter niet de enige heilige, die zo wordt afgebeeld. Er zijn meer dan 80 heiligen bekend, die zulks gemeen hebben.

De H. Dionysius gold als een van de krachtigste voorsprekers bij God.

Men treft hem aan in de groep van de 14 heiligen, die sinds het midden van de 14de eeuw onder de naam "Noodhelpers" bekend staan en tot wie het gelovige volk zich in tijden van pest en grote rampspoed wendde.

In Frankrijk zijn nog talrijke kerken aan hem toegewijd. In onze streken kennen we er maar een paar: Essen-Borbeck (D), Krefeld (D), Heyen, Schinnen, Nijswiller, en natuurlijk Asselt in Limburg.

GLAS-IN-LOOD-RAMEN VAN PROF. HUBERT LEVIGNE

Na de oorlog bleek, dat de kerkramen van het Asseltse kerkje dringend aan vervanging toe waren. Door de oorlog hadden ze enorm veel geleden.

Stukken glas waren eruit gevallen en andere stukken blind glas erin gezet. Prof. Hubert Levigne uit Maastricht kreeg toen van pastoor Krijn de opdracht om een roset te vervaardigen, waarin symbolisch de sacramenten werden voorgesteld. Dit roset is een enorm succes geworden, daar het optisch zwaartepunt nu naar het priesterkoor verlegd werd.

Na het inzetten van het roset werden alle wandtapijten uit de kerk verwijderd.

De mergelwanden, die tot dan toe met een laag grijze pap besmeerd waren, zodat de constructie niet meer te zien was, werden afgeschuurd.

Hierna werden door Prof. Hubert Levigne in juni 1954 de zes gebrandschilderde zijramen, drie links en drie rechts, geplaatst.

Alvorens deze opdracht werd gegeven, reisde pastoor Krijn naar Frankrijk om in de kathedraal van St. Denis gegevens over deze heilige te achterhalen. We zien in de drie ramen links de zending, het leven en werken van de H. Dionysius en in de drie ramen rechts zijn martelaarschap, zijn gevangenneming en zijn dood.

Ongetwijfeld mogen deze prachtige ramen een verrijking van het kerkje worden genoemd.

Wiel Luys.

Genealogie

ENKELE PASTOORS EN KAPELAANS VAN BEESEL (5)

Als vervolg op eerdere publikaties hier enkele aanvullingen en wijzigingen in de periode 1714-1833.

Deze periode correspondeert met de drie gecopieerde DHO-registers van de St.-Gertrudisparochie in Beesel welke sinds kort in ons documentatiecentrum te raadplegen zijn (met uitzondering van de periode september 1797 t/m december 1809). In Beesel werd sinds 1611 een DHO-register bijgehouden, maar deze periode (1611-1713) raakte voorgoed verloren. Zo schreef pastoor Arnoldus (Tho) Poel op 5 oktober 1757, dat hij het oudste DHO-register (1611-1651) niet meer kon inzien omdat het door brand verwoest was. Wat pastoor (Tho) Poel toen niet schreef, maar nu eerst duidelijk wordt, is dat rond 1700 het complete kerkarchief verbrandde met uitzondering van het tweede DHO-register (1652-1713). Waarschijnlijk was de brand in de pastorie en bevond het register zich in de sacristie van het kerkje. Dit tweede DHO-register, waaruit pastoor Poel in 1757 nog informatie putte, ging niet - zoals ik meende - via uitleen verloren, doch ging begin 1945 in vlammen op toen de Duitsers de kluis in de sacristie opbliezen, waarbij tevens vele andere archiefstukken verbrandden of vrijelijk tussen het puin van de kerk terecht kwamen met alle gevolgen vandien.

Pastors en kapelaans van vóór 1700 zijn daarom vrij moeilijk te vinden; slechts enkele archiefstukken bevatten namen.

Zo is in 1700 Wilhelmus Rarix pastoor te Beesel (vermelding in de Bisschoppelijke kerkvisitaties van 26 april 1691 en 16 maart 1703). Hij volgde tussen 1676 en 1691 pastoor Joh. Franciscus van der Ouder Aa op, die al in 1658 in Beesel genoemd wordt en tevens kanunnik van Geertruidenberg was.

Of pastoor Rarix wordt opgevolgd door pastoor Dionysius Smits, is niet bekend. Het derde DHO-register (1714-1784) vermeldt nergens de naam Rarix.

W.Luys maakt in infoblad 1987-4 blz.85 melding van ene pastoor Johannes Schutgens in 1714. Ook deze naam kom ik in het DHO-register niet tegen. Of hier soms een misverstand met de Belfeldse pastoor Johannes Schutgens is ontstaan, is mij niet bekend.

In maart 1717 verandert het handschrift in het derde DHO-register, dat - zoals twee jaar later blijkt - toebehoort aan pastoor Dionysius Smits. Vermoedelijk wordt hij in maart 1717 de nieuwe pastoor in Beesel. Hij blijft herder van de Beeselse parochie tot aan zijn dood op 3 februari 1752.

Waarschijnlijk is kapelaan Gerardus Jacobus Knippenbergh (geboren rond 1723) dan al werkzaam in Beesel. De nieuwe pastoor wordt Arnoldus (Tho) Poel. (Ik zet het woord 'Tho' tussen haakjes omdat hij ook wel eens het woord 'Thoe' gebruikt en soms alleen tekent met Arnoldus Poel.)

Pastoor (Tho) Poel sterft te Beesel op 6 januari 1770, waarna Christoffel Van Douveren de nieuwe pastoor wordt. Van Douveren laat tijdens zijn herderschap regelmatig andere geestelijken pasgeborenen dopen, huwelijken voltrekken en begrafenissen verzorgen. Vermoedelijk waren hij en kapelaan Knippenbergh (die tevens rector was van de St.-Lambertuskapel in Reuver) vaak afwezig of ziek. (Dat we precies weten, wie wanneer inviel, danken we aan het feit dat in het vierde DHO-register (1785-1797) de geestelijken hun naam zetten onder de akten.)

Zo dient in 1786 de rector van Asselt, J.M.Severijns, enkele keren het doopsel toe alsook de Venlose Franciscan Lambertus Sengers. In 1787 en 1788 valt Sengers ook weer diverse keren in, terwijl ook kapelaan R.J.Heythuyzen (die in 1787 de eerste eigen rector van de St.-Lambertuskapel in Reuver wordt) in die jaren enkele keren in Beesel behulpzaam is.

L.Giesen maakt in infoblad 1987-3 blz. 59 melding van ene pastoor Godefridus Franssen in 1789 te Bee-

sel. Franssen was evenwel van 1761 tot 1800 pastoor te Belfeld. Hij kan wel voor de Beeselse pastoor 'n keer ingevallen zijn, maar ik vind hem niet vermeld in het DHO-register.

Ikzelf maakte in infoblad 1987-4 blz.83 melding van ene pastoor Van Dael in 1780. Deze informatie putte ik uit het kwartaalblad 1983-1 van de St.-Gertrudis-parochie. Van Dael is evenwel nooit pastoor in Beesel geweest, maar kan - gelijk pastoor Franssen van Belfeld - een enkele keer in Beesel behulpzaam zijn geweest. Vanwaar hij kwam is niet bekend.

Vanaf 1792 is de Venlose Franciscaan Lambertus Sengers regelmatig invaller in Beesel.

Tijdens de Franse periode braken zorgelijke tijden aan voor de Beeselse parochie. Niet alleen weigerden Van Douveren, Knippenbergh, Heythuyzen en Sengers de eed van haat tegen het koningshuis af te leggen, maar werden ze - als een soort straf - danig tegen-gewerkt in het uitvoeren van hun taken. Er volgde een verbod op het luiden der klokken, terwijl ook alle uiterlijk vertoon moest worden verwijderd (o.a. de kruisbeelden). Ook mochten de geestelijken niet meer dopen, huwelijken of begrafenissen verzorgen voordat deze in de Burgerlijke Stand waren geregistreerd. Het Beeselse viertal bleef weigeren terwijl de Beeselse inwoners hen trouw bleven.

Er werd gedreigd met deportatie indien ze zich bleven verzetten. Op 24 juli 1797 werd het laatste huwelijk in het DHO-register ingeschreven, op 28 augustus 1797 het laatste sterfgeval en op 8 september 1797 de laatste doop. Het werd gewoon te riskant omdat de Fransen het doen en laten van de geestelijken nauwlettend in het oog hielden.

Op 22 november waren de Fransen het koppige verzet beu en werd de Beeselse parochiekerk en de St.-Lambertuskapel gesloten. Toch gebeurde e.e.a. stiekem, waarschijnlijk in de pastorie, want pastoor Van Douveren maakte in december 1797 de notitie: "(...) er zijn geen akten ingeschreven."

Op 27 april 1798 werd pastoor Van Douveren uit de pastorie gezet. Hij kreeg vermoedelijk elders in Beesel onderdak. De Beeselse inwoners togen massaal naar Kessel en Bracht om daar naar de H.Mis te gaan. Beide dorpen waren weliswaar door de Fransen bezet, maar hoorden niet tot de Franse republiek.

Er werden daar zelfs Beeselse kinderen gedoopt en waarschijnlijk werd er daar ook getrouwd. (In Bracht werden in de jaren 1798-1800 niet minder dan 69 kinderen gedoopt uit Belfeld, Beesel en Swalmen.)

Van Douveren, Knippenbergh, Heythuyzen en Sengers vervulden zo goed en zo kwaad als maar ging hun taak in Beesel. De kerk was nog altijd gesloten.

Maar de spanning werd onhoudbaar. Kapelaan Knippenbergh, hij was inmiddels 75 jaar geworden, was het ondergedoken gedoe moe en legde op 24 juli 1798 de eed af. Om het zijn collega's niet moeilijk te maken vertrok hij toen naar Niederkrüchten.

Eind augustus 1798 werd ook Sengers de grond te heet onder de voeten en vluchtte naar Roermond. Pastoor Van Douveren zocht toen ook een veilig heenkomen, terwijl kapelaan Heythuyzen eind september 1798 uitweek. En maar goed ook, want op 4 november 1798 werd een decreet uitgevaardigd om alle geestelijke eedweigeraars in hechtenis te nemen en te verbannen. Op de deportatielijst stonden liefst 949 priesters, waaronder pastoor Van Douveren en kapelaan Heythuyzen. Er werd zelfs op vluchtende priesters geschoten. (Voor de genealogen onder ons is de Franse periode een ware ramp, want ook de Burgerlijke Stand van Beesel funktioneerde niet naar behoren. In een rapport van 19 juni 1799: "In de gemeenten Beesel en Belfeld wordt helemaal geen burgerlijke stand bijgehouden, omdat er geen municipale agenten zijn.")

Als Napoleon op 9 november 1799 via een staatsgreep aan de macht komt, wordt de toestand geleidelijk aan weer beter. Of pastoor Van Douveren en kapelaan Heythuyzen in 1800 naar Beesel terugkeren, is niet bekend. Op 2 april 1804 wordt Dahmen de nieuwe rector van de St.-Lambertuskapel. Wat zich op dat mo-

ment in Beesel afspeelt, weet ik niet. Het vijfde DHO-register (1810-1833) begint op 1 januari 1810; Joes van Mechelen is dan waarnemend geestelijke ("desservitor"). Daar dit register op 1 januari 1810 opent, zou men mogen konkluderen, dat er nog een register aan vooraf moet zijn gegaan. Het zou immers onlogisch zijn, als Van Mechelen vlak na 1800 in Beesel werd aangesteld als "desservant" en dan tot 1 januari 1810 zou wachten met het registreren van dopen, huwelijken en overlijdens.

Begin september 1810 komt de al eerder genoemde Lambertus Sengers weer naar Beesel, waar hij benoemd wordt tot waarnemend geestelijke. In januari 1814 volgt zijn benoeming tot pastoor van de St.-Gertrudisparochie. Van juni 1824 tot juni 1830 neemt ene G.Bernts tijdelijk de dopen, huwelijken en begrafeningen voor zijn rekening. In juni en juli 1830 is de dan 74 jaar oude pastoor Sengers (geboren op 25 september 1755) zelf weer present, maar moet (waarschijnlijk) om gezondheidsredenen toch weer verstek laten gaan. De nog vrij jonge P.A.Kampers komt in juli 1830 als "invaller" naar Beesel. Een jaar later - in juli 1831 - volgt hij Sengers op als nieuwe pastoor van de St.-Gertrudisparochie. Onder zijn leiding werd een nieuwe kerk gebouwd in het centrum van het dorp. Het oude kerkje was danig vervallen; mede veroorzaakt door enkele jaren leegstand tijdens de Franse periode.

Frans Geerlings

Archeologie

Archeologisch onderzoek boerderij de "Maasbongerd" (Gemeente Haelen)

Van maandag 24 juli t/m woensdag 2 augustus j.l. vond er een proefonderzoek plaats naar de restanten van de in 1949 ten gevolge van de Maaskanalisatie afgebroken boerderij "De Maasboomgaard". Doel van het onderzoek was: Uitvoering van een proefopgraving om te proberen de ouderdom van de boerderij te bepalen om ingeval van een eventuele toekomstige ontgrinding de urgentie van een algehele opgraving te kunnen inschatten. Zelfs streven naar bescherming in een of andere vorm mocht niet worden uitgesloten daar in het boek "Buggenum door de eeuwen heen" op blz. 22 t/m 24 gesproken wordt over "de burcht te Buggenum". Hiervan zou reeds in de dertiende eeuw sprake zijn, maar de vraag wat met deze burcht bedoeld wordt, is nooit beantwoord. Sterker nog de ligging is totaal onbekend; vandaar dat er in het verleden diverse gissingen omtrent haar ligging gedaan zijn. Volgens Z.E.H. Pascal Schmeits, pastoor te Buggenum van 1895-1902, werd de plek, waar de versterkte burcht eens gestaan zou hebben, later de "De Maasbongerd" genoemd. In de kelder van het huis zou zich nog oud muurwerk bevinden en overblijfselen van vensterramen, die uit de dertiende eeuw moesten dateren. De burcht moest dan gelegen zijn op een natuurlijke hoogte gevormd door een vooruitspringende landtong aan de rivier de Maas niet ver van de op de Tranchot-kaart genoemde "Den Aenwas". In zoverre natuurlijk een gunstige plaats voor een burcht. Anderen lokaliseren de burcht van Buggenum in de omgeving van de Malborgh in Buggenum, zodat met dit kleine onderzoek misschien een tipje van de sluier zou kunnen worden opgelicht.

Door de werkgroep archeologie van de Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal werd in samenwerking met de Stichting "Buggenum door de eeuwen heen" op 24 juli met het onderzoek een aanvang gemaakt. Om de omvang van de boerderij te bepalen zou over de lengte- en de breedte-as van het gebouw een proefsleuf worden gelegd, waarbij rekening gehouden kon worden met een schets van de plattegrond van de boerderij, die door mondelinge overlevering (mevr. Cromptvoets, laatste bewoonster van de boerderij) kon worden opgetekend.

In een korte sleuf dwars op de lengte-as werden een drietal vloeren gevonden. Allereerst een vloer bestaande uit op hun lage kant gelegde bakstenen (formaat 24.5 x 11 x 5.5), die op een gebruik als stal kunnen wijzen. Ook een recente aan de noordoostzijde van de boerderij aangebouwde gierkelder met betonnen wand wijst hierop. Gezien het gebruikte formaat werd deze vloer niet gelijktijdig met de bouw van de boerderij aangelegd, maar zou deze uit de 19de eeuw kunnen dateren.

Na een scheidingsmuur volgde in zuidwestelijke richting een binnenmuur met aansluitend hierop een in kalkmortel gelegde rode tegelvloer. Deze ruimte is, volgens mondelinge mededeling, in de laatste fase van de boerderij als stal gebruikt. Toch moet de oorspronkelijke functie van deze ruimte anders zijn geweest, want onder dit niveau vonden we een vloertje opgebouwd uit platte op hun kant geplaatste maaskeitjes in de vorm van een reeks rozetten, die van elkaar gescheiden waren door een eveneens uit maaskeitjes opgebouwde figuur in visgraatversiering. De zuidwest gevel had een breedte van 45 cm en was ongeveer 90 cm diep gefundeerd. Op de uiterste hoeken van deze

gevel werd ook de fundering van twee zware steunberen gevonden, die op een foto van de Maasbongerd nog te zien zijn. Deze hebben waarschijnlijk tot doel gehad om de buitenmuur te versterken als de Maas weer eens buiten haar oevers was getreden en bijgevolg deze zijde, die naar de stroomrichting was gekeerd, de meeste druk moest opvangen. Blijkens verhalen van oudere mensen was deze boerderij bij hoge waterstand geheel door water omgeven en hadden de bewoners dan ook een bootje voor noodgevallen binnen handbereik.

Van een kelder werd de aanzet van een tongewelf gevonden. Het gedeelte van de kelder dat binnen de sleuf viel, werd voor een deel uitgegraven. Tussen het puin kwam een Luikse liard of duit tevoorschijn uit 1745. De bodem van de kelder bestond uit op hun lage kant geplaatste bakstenen van het formaat 27 x 12 x 6.5 cm. Hieronder bleek zich nog een tweede laag bakstenen van het zelfde formaat te bevinden, maar dan dwars op de vorige geplaatst.

Een andere kelder werd blijkbaar vroeger, gezien de gevonden sporen, gebruikt als kolenkelder. De vloer van deze kelder bestond uit een ca 10 cm dikke laag in De blokken hadden een trapeziumvormige doorsnede met als afmetingen 18 cm (kl. breedte), 20 cm (gr. breedte) en opstaande zijden van 21 cm. Het betreft hoogstwaarschijnlijk een restant van een fundering van een klein gebouwtje dat we, gezien het erbij gevonden scherfmateriaal, in de tweede helft van de 17de eeuw kunnen plaatsen.

Aansluitend aan de genoemde rij blokken bevond zich aan de noordoostzijde een vloertje bestaande uit baksteen (formaat 27 x 14 x 6.5 cm). Verder onderzoek was gezien de complexiteit (onder de boerderij) in dit stadium niet mogelijk. Niet mag worden

uitgesloten dat hoger gelegen blokken uitgebroken zijn, gezien het dichte pakket bouwpuin met brokken mergel, waaraan nog restanten van mortel.

Ook werd nog op een tweetal andere plaatsen een vloer van maaskeitjes aangetroffen. Een gedeelte moet een deel van de binnenplaats zijn geweest en het andere een deel van de keuken.

Interessant was ook de ontdekking van een waterput met een diameter van 1.35 m. Deze put werd tot op een diepte van 1.70 m uitgegraven, waarop zich nog steeds puinvulling bevond. Hierbij werd nog een munt gevonden en wel een Overijsselse duit uit 1766. Gezien het feit dat deze gevonden werd in de puinlaag moet deze zich bij de afbraak nog in de boerderij bevonden hebben. Het onderzoek werd hierna afgesloten door een en ander in te meten en in tekening te brengen, waarna de putten met een graafmachine van de Heidemij konden worden gedicht.

Hoewel dit onderzoek enkele interessante details heeft opgeleverd, kan als we het geheel samenvatten, geconcludeerd worden dat voornamelijk geen duidelijke aanwijzingen zijn verkregen voor de lokalisatie van het "kasteel van Buggenum".

Wel is blijkens het gevonden scherfmateriaal (Nederijns aardewerk, Maaslands aardewerk, Westerwald aardewerk, majolica en Tegels aardewerk) in ieder geval duidelijk dat deze plek vanaf het eind van de 17de eeuw kontinu bewoond is geweest. Dat er onder de de funderingen nog oudere fundamenten liggen, is gezien de aangetroffen mergelblokken niet helemaal uit te sluiten, maar én de constructie hiervan én het ontbreken van scherven, die in die richting wijzen, maken het bestaan van een groot gebouw ter plaatse voornamelijk onzeker.

Enkele vondstmeldingen

Van enkele vindplaatsen in Tegelen werden een drietal bijlen gemeld, waaronder een gepolijste vuurstenen bijl, gemaakt van Lousberg vuursteen (vuursteen afkomstig van de Lousberg bij Aken) met gefacetteerde rand. De snede is licht afgerond; de lengte bedraagt 105 mm, breedte 47 mm en de grootste dikte 25 mm. De bijl kan gerekend worden tot het type Hoof S3b, dat gedateerd kan worden in het laat neolithicum of de vroege bronstijd (2450-1600 v.Chr.).

Van een bekende vindplaats uit Reuver meldde Eric Zeetsen een tweetal spitsen en wel een driedoorn (laat neolithicum of vroege bronstijd) en een vleugelspits met concave basis en oppervlakte retouche (vroege bronstijd).

Door P. Peeters uit Reuver werd de vondst gemeld van een gepolijst bijltje uit lydiet met gefacetteerde randen en rechte snede. De lengte bedraagt 75 mm, grootste breedte 43 mm en de dikte 11 mm. Aan de snede zijn nog recente beschadigingen te zien, die waarschijnlijk veroorzaakt zijn door ploegen. Door zijn brede top behoort het tot het type Felz-rechteckbeil. Van een vindplaats uit Beesel meldde hij een kernfragment uit een gepolijste vuurstenen bijl. Duidelijk een bewijs hoe de prehistorische mens zuinig was op zijn grondstoffen. Ook worden er veel schrabbers, schaven, kloppers e.d. gevonden, die gemaakt zijn uit bijlfragmenten.

Een interessante vondst betreft een fragment van een kobaltblauwe 5 ribbige armband, waarvan 1 rib is afgebroken: l 22 mm; br 12 mm. Deze armbandfragmenten worden gedateerd in de late ijzertijd en wel in de periode, die La Tène wordt genoemd d.w.z. vlak voor

de komst van de Romeinen. In samenhang met het grote aantal armbandfragmenten van deze vindplaats (zie vorige infobladen) en de vondst van een slak gesmolten glas is het niet uitgesloten dat zelfs fabricage of een andere activiteit, die hiermee samenhangt, hier heeft plaatsgevonden.

Op een andere vindplaats in Reuver werd een stuk kwartsitisch gesteente gevonden met daarop een tekening, die door Jos Deebe (I.P.P. Leiden) gedetermineerd werd als mogelijk een bizon. Weer een aanwijzing, dat de prehistorische mens ook op artistiek gebied zijn sporen heeft nagelaten. Ook in de literatuur vinden er steeds meer publikaties plaats over dit onderwerp. We hoeven maar te denken aan de venus van Mierlo (graving), die onlangs gezelschap heeft gekregen door de danser van Wanssum. (Zie hiervoor het tijdschrift Archeologie nr. 1)